

LAUSUNNON ANTAMINEN LOMITUKSEN PAIKALLISYKSIKKÖRAKENTEEN KEHITTÄMISESTÄ

3/0.09.093/2021

Khall 11.01.2021 § 16

Melan lomitussasioiden yksikön lausuntopyyntö otsikolla: **Lomituksen paikallisyksikkörakenteen kehittäminen:**

Tausta

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) on käynnistänyt lomituspalvelujen paikallisyksikkörakenteen uudistamisen sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksesta (STM) saamiensa linjausten perusteella. Taustalla on maatalouden rakennemuutos, jonka seurauksena lomituspalvelun käyttäjien ja lomituspäivien määrän ennustetaan edelleen laskevan.

STM katsoo, että maatalouden rakennemuutoksen nopean etenemisen johdosta maatalouslomitushallintoa on tarpeen sopeuttaa jo ennen suunnitteilla olevaa laajempaa hallinnon uudistusta, jonka arvioidaan toteutuvan mahdollisesti vuonna 2025. STM on asettanut työryhmän tarkastelemaan maatalouslomituksen vaihtoehtoisia hallintomalleja nykyisen hallintomallin rinnalla. Lisäksi tulevien sote-maakuntien tehtäviä selvitetään parlamentaarisessa työryhmässä. Lomitus on mukana tässä tarkastelussa. Melan käynnistämä paikallisyksikkörakenteen uudistus ottaa huomioon myös pitkän tähtäimen suunnitelmat lomitushallinnon uudistamiseksi.

Kuntien ja tuottajajärjestöjen aiemmat kuulemiset

Mela teki vuonna 2019 lomituksen toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille kaksi kuulemistä koskien paikallisyksiköiden yhdistämistä. Jälkimmäinen kuuleminen osoitettiin myös tuottajajärjestöille. Kuulemisissa pyydettiin ehdotuksia tarkoituksenmukaisten lomitusalueiden muodostamiseksi. Saamiensa vastausten pohjalta Mela laati neljä vaihtoehtoista mallia, jotka esiteltiin lomituksen vastuuhenkilöille lokakuussa 2020 sekä toimeksiantosopimuksen tehneiden kuntien edustajille sekä tuottajajärjestön edustajille marraskuussa käynnistyneellä neuvottelukierroksella.

Mela toteaa, että yhdistämisen lähtökohtana on nykyisten paikallisyksiköiden yhdistäminen kokonaisina. Valitettavasti emme voineet ottaa malleissa huomioon ehdotuksia, joissa nykyisiä paikallisyksiköitä pilkottaisiin eri yksiköihin. Syynä ovat lomituksen tietojärjestelmään liittyvät tekniset syyt, jotka eivät mahdollista nykyisten paikallisyksiköiden jakamista.

Yhdistymisen aikataulusuunnitelma

Mela pyrkii tekemään ratkaisun tulevista paikallisyksikkörajoista ja jatkavista paikallisyksiköistä alkuvuonna 2021. Mela tekee ratkaisunsa STM:n antamien kriteerien perusteella (taloudellinen tehokkuus, kielialueet, asiakastyytyväisyys, hyvä johtaminen, toiminnan uudistaminen ja kehittäminen sekä tosiasialliset alueelliset keskittymät).

Tavoitteena on, että uudet toimeksiantosopimukset astuvat voimaan 1.1.2023. Melalla on myös valmius yhdistää paikallisyksiköt 1.1.2022 alkaen, jos alueella päästään sopimukseen nykyisten toimeksiantosopimusten nopeammasta irtisanomisaikataulusta.

Edellä mainitun aikataulun avulla Mela haluaa varmistaa, että vuoden 2021 valtion talousarvioesityksessä paikallisyksiköiden yhdistämistä varten varattu 2 m€ määräraha saadaan hyödynnettyä yhdistymisprosessin tukemisessa.

Kuntien uusi kuuleminen

Pohjois-Pohjanmaan paikallisyksiköiden neuvottelussa 2.12.2020 kuntien suunnalta esitettiin, että Mela kuulisi kuntia kirjallisesti uusien paikallisyksiköiden rajoista ennen kuin se tarjoaa kunnille laajemman alueen kattavaa toimeksiantosopimusta.

Liitteenä lähetämme vaihtoehtoisia malleja paikallisyksiköiden muodostamiseksi. Pyydämme teiltä näkemystä siitä, mikä malleista olisi kuntanne mielestä tarkoituksenmukaisin.

Mela ottaa huomioon asiassa aiemmin annetut lausunnot ja neuvotteluissa esitetyt näkökohdat, joten osapuolten ei tarvitse toistaa aiempia kantojaan tämän lausunto-pyyntö perusteella.

Pyydämme lähettämään vastauksenne 20.1.2021 mennessä sähköpostilla osoitteeseen paivi.wallin(at)mela.fi.

Ystävällisin terveisin

Maatalousyrittäjien eläkelaitos

Päivi Wallin
johtaja

Elina Montonen
tiiminvetäjä

KJ:N ESITYS: Esitellään kokouksessa.

KÄSITTELY: Kunnanjohtaja selosti asiaa kokouksessa ja teki päätösesityksensä: Kunnanhallitus esittää lausuntonaan, että lomituksen paikallisyksikkörakenteen kehittämisestä hyväksytään vaihtoehto Pohjois-Pohjanmaa. Perusteluna tuleva hyvinvointialueuudistus.

PÄÄTÖS: Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan kokouksessa tekemän esityksen.
